

Sosiaali- ja terveysvaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi sosiaali- ja terveystietojen toissijaisesta käytöstä annetun lain 50 §:n muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi sosiaali- ja terveystietojen toissijaisesta käytöstä annetun lain 50 §:n muuttamisesta (HE 95/2019 vp): Asia on saapunut sosiaali- ja terveysvaliokuntaan mietinnön antamista varten.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- neuvotteleva virkamies Joni Komulainen, sosiaali- ja terveysministeriö
- johtaja Johanna Seppänen, Findata – Sosiaali- ja terveysalan tietolupaviranomainen
- lakimies Kirsi Talonen, Findata – Sosiaali- ja terveysalan tietolupaviranomainen
- lakimies Tarja Pollari, Kansaneläkelaitos
- yksikön päällikkö Juuso Rahkola, Kansaneläkelaitos

Valiokunta on saanut kirjalliset lausunnot:

- Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL)
- Helsingin yliopisto
- Lääketeollisuus ry
- Suomen Kuntaliitto

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi sosiaali- ja terveystietojen toissijaisesta käytöstä annetun lain 50 §:ää siten, että Sosiaali- ja terveysalan tietolupaviranomainen (jäljempänä *Tietolupaviranomainen*) saisi periä korvauksen tietoluvan lisäksi myös tietopyyntöä koskevan päätöksen mukaisten tietojen poimimisesta, toimittamisesta ja yhdistelystä, esikäsittelystä, pseudonymisoinnista ja anonymisoinnista. Lain 50 §:n 2 momenttia esitetään täydennettäväksi siten, että rekisterinpitäjällä tai henkilötietojen käsittelijällä, joka luovuttaa Tietolupaviranomaiselle tietoja tietopyyntöä koskevan päätöksen perusteella, olisi myös oikeus saada Tietolupaviranomaiselta korvauksena näin määräytyvä osuutensa tietopyyntöä koskevan päätöksen saajan maksettaviksi määräytyistä kustannusten korvauksista. Lisäksi lain 50 §:n 3 momenttiin esitetään tehtäväksi vastaava tekninen korjaus.

Valiokunnan mietintö StVM 17/2019 vp

Esityksellä on vaikutus vuoden 2020 tulo- ja menoarvioon ja erityisen merkittävä vaikutus Tietolupaviranomaisen vuoden 2020 budjettiin ja budjettikehyksen suunnitteluun, koska talousarvioesitys on valmisteltu siten, että tietopyynnöistä aiheutuvista kustannuksista tulisi Tietolupaviranomaiselle maksutuloja 1.1.2020 alkaen.

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian, kun se on vahvistettu.

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

Sosiaali- ja terveysvaliokunta pitää hallituksen esityksestä ilmenevistä syistä perusteltuna sosiaali- ja terveystietojen toissijaisesta käytöstä annetun lain (toisiolaki) 50 §:n muuttamista ja puoltaa lakiehdotuksen hyväksymistä muuttamattomana.

Toisiolain säätämisen yhteydessä kumottiin potilaslain 13 §:n 5 momentti, jonka nojalla Terveystietojen ja hyvinvoinnin laitos voi antaa luvan tietojen saamiseen yksittäistapauksessa, kun tieteellistä tutkimusta varten tarvitaan tietoja useamman kuin yhden terveyden- ja sairaanhoidon toimijan potilasasiakirjoista. Lainkohdan kumoaminen on säädetty tulemaan voimaan 1.1.2020. Koska Sosiaali- ja terveysalan tietolupaviranomaisen tietolupakäsittelyyn liittyvä toimivalta tulee voimaan vasta 1.4.2020, valiokunta ehdottaa potilaslain 13 §:n 5 momentin voimassaolon jatkamista mainittuun ajankohtaan saakka. Valiokunta ehdottaa tämän vuoksi uuden lakiehdotuksen hyväksymistä.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Sosiaali- ja terveysvaliokunnan päätösehdotus:

Eduskunta hyväksyy muuttamattomana hallituksen esitykseen HE 95/2019 vp sisältyvän 1. lakiehdotuksen.

Eduskunta hyväksyy uuden, 2. lakiehdotuksen. (Valiokunnan uusi lakiehdotus)

1.

Laki

sosiaali- ja terveystietojen toissijaisesta käytöstä annetun lain 50 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

Valiokunnan mietintö StVM 17/2019 vp

muutetaan sosiaali- ja terveystietojen toissijaisesta käytöstä annetun lain (552/2019) 50 §:n 1—3 momentti seuraavasti:

50 §

Palveluista perittävät korvaukset

Tietolupaviranomainen saa periä korvauksen tässä laissa tarkoitetun tietoluvan ja tietopyyntöä koskevan päätöksen mukaisten tietojen poimimisesta, toimittamisesta ja yhdistelystä, esikäsittelystä, pseudonymisoinnista ja anonymisoinnista sekä tietoturvallisen käyttöympäristön käytöstä.

Korvaukset, jotka koskevan tietolupa- ja tietopyyntöä koskevaan päätökseen perustuvien tietojen poimintaa ja toimittamista muista kuin Tietolupaviranomaisen omista tietovarannoista, määräytyvät kutakin tietoja toimittanutta rekisterinpitäjää koskevien säännösten mukaisesti. Rekisterinpitäjällä tai henkilötietojen käsittelijällä, joka luovuttaa Tietolupaviranomaiselle tietoja tässä laissa tarkoitetun tietoluvan ja tietopyyntöä koskevan päätöksen perusteella, on oikeus saada Tietolupaviranomaiselta korvauksena näin määräytyvä osuutensa luvansaajan ja tietopyyntöä koskevan päätöksen saajan maksettaviksi määräytyistä kustannusten korvauksista.

Korvaukseen tämän pykälän mukaisesti oikeutetun on toimitettava Tietolupaviranomaiselle pyynnöstä arvio kustannuksista, joita tietojen käsittelystä korvaukseen oikeutetulle aiheutuu. Tietolupaviranomainen laatii saamiensa tietojen pohjalta kustannusarvion tietopyynnön toteuttamisesta ja toimittaa sen luvanhakijalle ja tietopyynnön tekijälle. Tietolupaviranomainen perii luvansaajalta ja tietopyyntöä koskevan päätöksen saajalta 2 momentissa tarkoitetut korvaukset ja tulouttaa ne tiedot toimittaneille rekisterinpitäjille.

— — — — —

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Suoritteesta, jota koskeva asia on vireillä ennen tämän lain voimaantuloa, peritään maksu tämän lain mukaisesti.

— — — — —

Valiokunnan mietintö StVM 17/2019 vp

Valiokunnan uusi lakiehdotus

2.

Laki

potilaan asemasta ja oikeuksista annetun lain 13 §:n 5 momentin kumoamisesta annetun lain 2 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan potilaan asemasta ja oikeuksista annetun lain 13 §:n 5 momentin kumoamisesta annetun lain (556/2019) 2 § seuraavasti:

2 §

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä huhtikuuta 2020.

Tämä laki tulee voimaan _____
päivänä _____ kuuta 20 ____.

Helsingissä 5.12.2019

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Anu Vehviläinen kesk
varapuheenjohtaja Mia Laiho kok
jäsen Pekka Aittakumpu kesk
jäsen Kim Berg sd
jäsen Kaisa Juuso ps
jäsen Merja Kyllönen vas
jäsen Aki Lindén sd
jäsen Hanna-Leena Mattila kesk
jäsen Ilmari Nurminen sd
jäsen Veronica Rehn-Kivi r
jäsen Minna Reijonen ps
jäsen Juhana Vartiainen kok

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

Valiokunnan mietintö StVM 17/2019 vp

valiokuntaneuvos Harri Sintonen